

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Kansalaisjärjestö osana kotoutumista

Tapaus Monikulttuurikeskus Gloria

Titta Veijanen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

04/2012

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Titta Veijanen	Sivumäärä 21 ja 1 liitesivu
Työn nimi Kansalaisjärjestö osana kotoutumista. Tapaus Monikulttuurikeskus Gloria.	
Ohjaava(t) opettaja(t) Jukka Määttä, Nina-Elise Koivumäki	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Arja Seppälä sekä Anu Juurakko, Monikulttuurikeskus Gloria	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli tarkastella kansalaisjärjestön osallisuutta kotoutumiseen sekä kysyä Monikulttuurikeskus Glorian asiakkaiden kokemuksia ja toiveita toiminnalta.</p> <p>Opinnäytetyöni on merkityksellinen ammattialalle, koska se tuo esille kolmannen sektorin toimijan osana kotouttamista. Monikulttuurisuus käsitteenä tuli keskustelun aiheeksi 1990-luvun alussa maahanmuuton lisääntyessä, ja on näin ollen edelleen suhteellisen tuore aihe. Jotta vältetään suurilta konflikteilta kantaväestön ja maahanmuuttajien välillä, tulee tietoutta lisätä myös kantaväestölle eri kulttuureista. Lisäämällä tietoa saadaan rikottua ennakkoluuloja ja parannettua kulttuurien välistä vuorovaikutusta.</p> <p>Opinnäytetyöni tilaajana toimi Monikulttuurikeskus Gloria. Se on toiminut Jyväskylässä vuodesta 2008 Raha-automaattiyhdistyksen rahoituksella. Glorian tarkoituksena on olla avoin, vuorovaikutuksellinen foorumi, joka mahdollistaa kantaväestön ja eri maista tulleiden ihmisten kohtaamisen. Keskus välittää tietoa eri kulttuureista jyväskyläläisille sekä vastaavasti tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta maahanmuuttajille.</p> <p>Opinnäytetyössäni haastattelin neljää pakolaistaustaista maahanmuuttajaa heidän kokemuksistaan Glorian toiminnasta sekä mahdollisista kehittämisideoista. Samalla hain vastauksista merkkejä kotoutumisen toteutumisesta Glorian toiminnan kautta.</p> <p>Tuloksia läpi käydessäni huomasin, että ne olivat hyvin samansuuntaisia eikä negatiivista palautetta juuri annettu. Haastatteluista on selvästi nähtävissä, että Glorian toiminta tukee kotoutumista ja Gloria on vahva toimija alueellisesti. Tuloksista tuli esille, että Gloriana pidetään matalankynnyksen paikkana, jossa saa helposti apua kysymyksiinsä ei-viranomaistaholta. Se on myös paikka tavata kantaväestöä ja vahvistaa suomen kielen taitoa.</p> <p>Työ on hyödynnettävissä pääosin Jyvässeudulla. Järjestön toimenpiteitä kotouttamisen edistämiseksi voidaan varmasti käyttää hyödyksi myös laajemmin.</p>	
Asiasanat monikulttuurisuus, kotoutuminen, kotouttaminen, kansalaisjärjestöt, maahanmuuttajat, pakolaiset	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
The Degree Programme of Civic Activities and Youth Work

ABSTRACT

Author Titta Veijanen	Number of Pages 21 + 1 attachment
Title Non-governmental organisation as part of the assimilation. Case Multicultural centre Gloria	
Supervisor(s) Jukka Määttä and Nina-Elisa Koivumäki	
Subscriber and/or Mentor Arja Seppälä sekä Anu Juurakko, Monikulttuurikeskus Gloria	
Abstract <p>The aim of my thesis is to see how non-governmental organisation (NGO) takes part of assimilation. I also examine the experiences of Multicultural centre Gloria's clients and their wishes for the future activities.</p> <p>My thesis is significant to the occupational field of Community Educator because it brings out how a NGO is part of assimilation. Cultural diversity as a subject came to a conversation topic in the beginning of 1990 when the immigration increased. To avoid big conflicts among autochthonous population and immigrants, it is important to increase knowledge of different cultures also to the autochthonous population. When increasing knowledge, it is possible to break the prejudices and to make better the co-operation of different cultures inside of one country.</p> <p>The orderer of my thesis was Multicultural centre Gloria. It has functioned in Jyväskylän from the year 2008 with funding from Raha-automaattiyhdistys (RAY). The aim of Gloria is to be open and interactional forum, which enables the encounter of autochthonous population and people from different countries. The centre transmits information about different cultures to citizens of Jyväskylä and comparably information about Finnish society to immigrants.</p> <p>I interviewed four refugees of their experiences of Gloria's activities and also the possible developing ideas. At the same time I was looking for answers signs of assimilations fulfilment precisely in Gloria.</p> <p>When going through the results I noticed that they were similar and that there was not really negative feedback given. From the interviews it was seen that Gloria supports assimilation and that Gloria is a low-step place. From Gloria one can easily get help to questions from non-official persons. Gloria is also a place where to meet original inhabitants and make Finnish language stronger.</p> <p>The appropriability of my thesis is mostly in Jyväskylä area. The measures to further assimilation should also be usable wider.</p>	
Keywords cultural diversity, assimilation, integration, non-governmental organisations, immigrants, refugees	

SISÄLLYS

JOHDANTO	5
1 TAUSTATIETOA	6
1.1 Monikulttuurikeskus Gloria	6
2 MONIKULTTUURISUUS	7
2.1 Monikulttuurinen työ Jyvässeudulla	7
2.2 Valtakunnalliset taustavaikuttajat	8
3 KOTOUTTAMINEN	8
3.1 Kotoutumista vai sulautumista?	9
3.2 Kotouttaminen Keski-Suomessa	10
3.3 Kotouttamisen toimenpiteet Monikulttuurikeskus Gloriassa	11
4 GLORIAN ASIAKKAIDEN HAASTATTELU	11
4.1 Käytetyt menetelmät ja tutkimusryhmän valinta	12
4.2 Haastatteluiden eteneminen	13
5 HAASTATTELUIDEN PURKAMINEN	13
5.1 Haastateltavien taustat	13
5.2 Glorian toimintaan osallistumisesta	14
5.3 Järjestön vaikutus kotoutumiseen	14
6 KOKEMUKSIA TOIMINNASTA JA TULEVAISUUDEN TOIVEITA	15
6.1 Kehitettävää Glorian toiminnassa?	16
7.1 Ensimmäinen reaktio tuloksiin	16
7.2 Onnistumisen kokemukset	16
7.3 Haasteet	17
LÄHTEET	19
Kirjalliset lähteet	19
Elektroniset lähteet	19
LIITTEET	21

JOHDANTO

Monikulttuurisuus on tärkeä tutkimusteema, sillä se on suhteellisen tuore keskustelunaihe Suomessa. Keskustelu monikulttuurisuudesta aktivoitui vasta kasvavan maahanmuuton yhteydessä 1990-luvun alussa. Edistämällä väestön tietoisuutta eri kulttuureista voidaan ennaltaehkäistä eri kulttuurien välisiä yhteentörmäyksiä sekä mahdollisia ennakkoluulojen aiheuttamia ongelmia. Yhteisöpedagogin työssä monikulttuurinen osaaminen on tärkeää, sillä ammatissa tulee olla ajan tasalla yhteiskunnassa tapahtuvista muutoksista. (Honkasalo & Souto, 115.)

Hain opinnäytetyön aihetta monikulttuurisen työn piiristä, koska koen sen tärkeäksi osaksi suomalaista nyky-yhteiskuntaa. Pystyäksemme takaamaan eläkkeet tulevaisuudessakin tarvitsemme lisää työväkeä, jolloin myös maahanmuuton lisääntyminen tulee ajankohtaiseksi. Lisäksi aiheessa minua kiinnostavat erityisesti arkiset ongelmat, joita maahanmuuttajat kokevat uuteen kulttuuriin sopeutuessaan.

Tässä opinnäytetyössä tarkoituksena on kartoittaa Raha-automaattiyhdistyksen rahoittaman Monikulttuurikeskus Glorian (jatkossa Gloria) asiakkaiden toiveita toiminnalta. Tämän lisäksi selvitän millä tavoin Gloria kansalaisjärjestönä tukee kotoutumista.

Tutkimusongelmat, joihin haetaan ratkaisuja/ vastauksia, ovat

- Millainen on kansalaisjärjestön rooli kotouttamisessa?
- Miten tavoittaa monikulttuuriset asiakkaat?
- Millainen toiminta houkuttelee?
- Onko ongelmia kielimuurin kanssa?

Opinnäytetyöni on ammattialaan soveltuva, sillä se tuottaa tärkeää tietoa Jyväskylällä tapahtuvasta monikulttuurisesta työstä sekä kotoutumisen tukemisesta. Tutkimalla Glorian toimintaa saadaan arvokasta pohjaa heidän tulevien toimintojensa suunnitteluun. Gloriassa on teetetty asiakaskysely ennen uusiin tiloihin siirtymistä. Kuitenkaan Glorian toimintaa ei ole aiemmin tarkasteltu kotoutumisen näkökulmasta.

1 TAUSTATIETOA

Jyväskylä sijaitsee Keski-Suomessa ja on Suomen 7. suurin kaupunki. Vuoden 2010 lopussa väkiluku oli 130 816 asukasta. Jyväskylän seutukunnalla väkiluku oli samana vuonna 173 651 asukasta. Jyväskylässä ulkomaalaisia on 3 175 ja eri kansalaisuuksia 113. (Jyväskylän kaupunki 2012b; Jyväskylän kaupunki 2012c.)

1.1 Monikulttuurikeskus Gloria

Monikulttuurikeskus Gloria on toiminut vuodesta 2008 Raha-automaattiyhdistyksen rahoituksella. Se on avoin ja vuorovaikutuksellinen foorumi ihmisten ja eri kulttuurien kohtaamiseen. Gloria tuottaa monikulttuurista toimintaa kaikille jyväskyläläisille yhdessä toiminnassa kävijöiden kanssa. Gloria toimii tasa-arvon edistäjänä sekä rasismia ja ennakkoluuloja vastaan. Se järjestää tapahtumia ja keskustelutilaisuuksia monikulttuurisuudesta, tehden näin yhteiskunnallista vaikuttamistyötä. Glorian tiloja tarjotaan myös monikulttuuristen ja etnisten ryhmien omaehtoiseen toimintaan. (Monikulttuurikeskus Gloria 2012.)

Monikulttuurikeskus Glorian yhteydessä toimii Info-Gloria sekä Galleria Gloria. Galleria Gloria on paikka taiteelle, joka käsittelee monikulttuurisuutta tai eettisyyttä. Galleria on tarkoitettu erityisesti maahanmuuttaja- ja monikulttuuritaustaisille taiteilijoille, taiteenharrastajille ja projektiryhmille. Se on toiminut vuodesta 2009 ollen osana Monikulttuurikeskus Glorian monikulttuurista oppimisympäristöä. Info-Gloria tarjoaa maahanmuuttajille neuvontapalveluita. Se palvelee kaikkia Suomeen ulkomailta muuttaneita. Info-Gloriasta voi kysyä neuvoa esimerkiksi työhön, koulutukseen, oleskelulupiin ja sosiaaliturvaan liittyvistä asioista. (Monikulttuurikeskus Gloria 2012c; Monikulttuurikeskus Gloria 2012d.)

2 MONIKULTTUURISUUS

Monikulttuurisuudella kuvataan useimmiten monien kulttuureiden läsnäoloa ja rinnakkaisuutta. Keskeisintä monikulttuurisuudessa on miten se, miten yhteiskunnan monimuotoisuus otetaan huomioon, ja miten moninaiset arvomaailmat ja vähemmistökulttuurit integroidaan osaksi yhteiskuntaa. Monikulttuurisuudella pyritään siis takaamaan yhtäläiset oikeudet yhteiskunnan jäsenille niin, että suodaan myös vapaus erilaisuuteen. Monikulttuurisuus edellyttää aina jonkinlaista ideologista sitoutumista, koska sen avulla huomioidaan myös yhteiskunnassa olevien vähemmistöjen tarpeet demokraattisesti. (Honkasalo & Souto 2007, 116.)

Monikulttuuriselle työlle ei ole yhtä ainoaa oikeaa toteuttamismallia. Se muotoutuu aina paikallisesti, huomioiden kyseisen maan historiallisen ja yhteiskunnallisen tilanteen. Monikulttuurisella työllä tarkoitetaan maahanmuuttajien ja kantaväestön välistä vuorovaikutusta. Monikulttuurinen työ eroaa maahanmuuttajien parissa tehtävästä työstä sillä, että kantaväestöä halutaan osallistaa yhteiseen toimintaan eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa. (Honkasalo & Souto 2007, 117.)

2.1 Monikulttuurinen työ Jyvässeudulla

Jyvässeudulla monikulttuurista työtä toteutetaan usean eri tahon toimesta. Toimintamenetelmät vaihtelevat pienryhmistä ja yksilötuesta kaikille avoimiin tapahtumiin.

Jyväskylän kaupungin maahanmuuttajapalvelut vastaavat maahanmuuttajien vastaanotosta ja kotouttamisesta suomalaiseen yhteiskuntaan. Maahanmuuttajapalveluiden tehtäviin kuuluvat näiden lisäksi opastaminen ja neuvominen, psykososiaalinen tukeminen sekä alan koulutus, konsultaatio ja tiedottaminen muille ammattilaisille. Toiminnalla pyritään edistämään myönteistä monikulttuurista kehitystä Jyväskylässä. (Jyväskylän kaupunki 2012a.)

Myös eri järjestöt tukevat monikulttuurisen Jyväskylän kehittymistä Glorian toiminnan lisäksi. Esimerkiksi Mosaiikki ry:n päätarkoitus on auttaa suomalaista yhteiskuntaa

voimaan paremmin välittämällä tietoa suomen ja venäjän kielillä. Eri hankkeilla se pyrkii myös lisäämään maahanmuuttajien kotoutumista yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa. (Mosaiikki 2012.) Myös Suomen Punaisen Ristin Jyväskylän toimii monikulttuurisuuden kehittämiseksi ja Jyväskylän seurakunta järjestämällä maahanmuuttajille myös omia rippikouluja ja keskusteluryhmiä (SPR 2012; Jyväskylän seurakunta 2012).

2.2 Valtakunnalliset taustavaikuttajat

Valtakunnallisesti monikulttuurisen työn taustavaikuttajina toimivat esimerkiksi Väestöliiton Monikulttuurinen osaamiskeskus ja Suomen Setlementtiliike. Osaamiskeskuksen toimintaan kuuluu muun muassa vertaisryhmätoiminta, maahanmuuttajia työsäään kohtaavien kouluttaminen, Suomessa elämisen neuvonta sekä kotoutumiseen liittyvien materiaalien tuottaminen. Tämän lisäksi keskus on mukana vaikuttajana, antamassa asiakaskonsultaatioita sekä toimii yhteistyössä eri yhteisöjen, järjestöjen, viranomaisien ja muiden tahojen kanssa. (Väestöliitto 2012.)

Väestöliiton mukaan toiseksi suurin järjestökokonaisuus, jossa toimitaan maahanmuuttajataustaisten ihmisten kanssa, on Setlementtiliike. Monikulttuurinen työ on tullut vahvaksi osaksi setlementtien perustyötä, osana sillanrakennusta uus- ja kantasuomalaisien välille. Näin saadaan kehitettyä kotoutumista sekä kulttuurien kohtaamista. Setlementtiliikkeessä pyritään järjestämään matalan kynnyksen palveluita, joissa voidaan auttaa neuvomalla esimerkiksi suomalaiseen työkulttuuriin astumista sekä toteuttamalla vertaisryhmätoimintaa. Konkreettista käytännöntyötä toteutetaan kehitysyhteistyössä Afrikassa sekä lähialueyhteistyössä. (Setlementti 2012.)

3 KOTOUTTAMINEN

Kotouttamisella tarkoitetaan kotoutumista edistäviä toimenpiteitä, joita viranomaiset järjestävät. Kotoutumisella tarkoitetaan maahanmuuttajan yksilöllistä kehitystä, jonka

tavoitteena on osallistua työelämään ja suomalaiseen yhteiskuntaan säilyttäen samalla oma kielensä ja kulttuurinsa. (Sisäasiainministeriö 2012.)

1.9.2011 voimaan tulleen uuden kotouttamislain lähtökohtana on vastata viimeisen 20 vuoden aikana tapahtuneisiin muutoksiin maahanmuutossa. Uudistuksen keskeisimpiä kohtia ovat

- huomioidaan kaikki eri syistä Suomeen muuttavat henkilöt
- edistetään kotoutumisen kaksisuuntaisuutta
 - kotoutuminen edellyttää vuorovaikutusta ja yhteistä toimintaa kantaväestön sekä maahanmuuttajien välillä.
- kotouttamistoimenpiteiden vaikuttavuuden lisääminen ja seurannan parantaminen
- alkuvaiheen ohjauksen parantaminen
 - tieto suomalaisesta yhteiskunnasta, oikeuksista ja velvollisuuksista sekä neuvontaa kielikoulutus- ja työnhakuasioissa
- syrjäytymisen ehkäisy erityisesti haavoittuvien ryhmien kohdalla (vammaiset, vanhuksat, vaikeassa tilanteessa elävät naiset ja lapset)
- maahanmuuttajien osallisuuden lisääminen
- vahvistetaan pakolaisten hallittua kuntiin sijoittamista

(Sosiaaliportti 2012.)

Tavoitteena kotouttamisessa on saada maahanmuuttajat kykeneväisiksi osallistumaan suomalaiseen yhteiskuntaan kuten muutkin maassa asuvat. Keskeisin tekijä kotoutumisessa on suomen tai ruotsin kielen oppiminen. Kielitaidon kehittäminen edistää työllistymis- sekä opiskelumahdollisuuksia. (Sisäasiainministeriö 2012.)

3.1 Kotoutumista vai sulautumista?

Kotouttamisen tähtäimenä on lähentää eri yhteiskuntaryhmiä pitkällä aikavälillä. Tämä onnistuu kuitenkin vain, jos toimintaan osallistuvat aktiivisesti kaikki kansalaiset ja maassa asuvat riippumatta siitä, onko heillä maahanmuuttajatausta vai ei. (Niessen & Huddleston 2010, 8.)

Kotoutumiseen vaikuttavia tekijöitä ovat esimerkiksi kielitaito, maahanmuuttoikä, terveys, koulutustaso ja aiempi kokemus muista kulttuuriesta. Maahanmuuttajan kotoutumiseen vaikuttavat ensisijaisesti henkilön oma motivaatio ja aktiivisuus, mutta myös ympäröivällä yhteiskunnalla ja valtaväestön asenteilla on merkityksensä. (Sisäasiainministeriö 2012.)

Kunnioittamalla kantaväestön ja maahanmuuttajien omia kulttuureita mahdollistetaan kulttuurisesti rikas yhteiskunta. Tätä kautta voimme kerätä jokaisesta kulttuurista itselle parhaiten sopivia elämänohjeita ja tehdä uusia oivalluksia oman, tutun yhteiskunnan kehittämiseksi.

3.2 Kotouttaminen Keski-Suomessa

Keski-Suomen Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimesta on laadittu alueen maahanmuuttopoliittinen ohjelma. Ohjelman suurimpia toimintalinjoja ovat:

- Maahanmuuttajien työllistyminen ja heidän osaamisensa hyödyntäminen
- Maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen
- Humanitaarisen maahanmuuton edistäminen
- Työperusteisen maahanmuuton edistäminen
- Ulkomaalaisten opiskelijoiden työllistymisen kehittäminen
- Keski-Suomen vetovoimaisuuden lisääminen ja osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen
- Aktiivista maahanmuuttopoliittikkaa tukevien rakenteiden vahvistaminen

(Keski-Suomen maahanmuuttopoliittinen ohjelma 2/2010.)

Käytännössä maahanmuuttopoliittinen ohjelma näkyy eri toiminnoissa ja myös esimerkiksi Jyväskylän kaupungin tarjoamassa tuessa hankkeita ja järjestöjä kohtaan.

Myös alueen muut toimijat järjestävät maahanmuuttajille kohdennettua neuvonta- ja ohjaustyötä. Järjestöistä esimerkiksi Suomen Punainen Risti, Nuorisoyhteistyö Alianssi ry sekä Suomen Pakolaisapu järjestävät toimintaa. Näiden lisäksi vuoden

2008 alussa on Keski-Suomeen perustettu Keski-Suomen monikulttuuristen yhdistysten liitto Wari ry, jonka tarkoituksena on tukea jäsenyhdistysten toimintaa sekä edistää maahanmuuttajatoimijoiden keskinäistä yhteistyötä. Myös Monikulttuurikeskus Glorian toiminta tarjoaa paikan monikulttuuriselle kohtaamiselle sekä tiloja ryhmätöimintaan. Maahanmuuttajille suunnattua tiedotuslehteä julkaisee Mosaiikki ry, joka myös tukee erityisesti venäläisiä maahanmuuttajia työllistymisessä. (emt, 9.)

Jyväskylässä toimii myös Euroopan sosiaalirahaston (ESR) osittain rahoittama Palapeli2 -projekti, joka on vuonna 2008 saadun jatkorahoituksen turvin jatkanut vuonna 2001 aloitettua Palapeli -projektia. Palapeli tarjoaa suomen kielen kurssien lisäksi muita kotouttamista tukevia toimintoja kuten atk-taitoja, liikuntaa, käsitöitä, ruuanlaittoa ja kodinhoitoon liittyviä opintoja. Palapelistä saa opintoihin, yhteiskuntaan, kulttuuriin, koulutukseen ja työelämään liittyviä tietoja. (Palapeli2 2012.)

3.3 Kotouttamisen toimenpiteet Monikulttuurikeskus Gloriassa

Monikulttuurikeskus Gloriassa kotoutumista edistetään sivullisesti toimintojen kautta. Gloriassa järjestetään eri kielten opetusta, suomen kielen opetusta, läksykerhoa maahanmuuttajataustaisille, lasten taideseikkailua opetuskielenään englanti ja suomi, kulttuuri-iltoja, toimintapajaa sekä monikulttuurista perhekahvilaa. Tämän lisäksi tiistaista torstaihin on "info-gloria", joka palvelee maahanmuuttajien neuvontapisteenä. Glorian tiloja saa käyttöönsä myös ulkopuoliset mikäli kyseinen järjestävä taho sekä toiminta ovat Glorian arvojen mukaisia. (Monikulttuurikeskus Gloria 2012a.)

4 GLORIAN ASIAKKAIDEN HAASTATTELU

Tutkimukseni monikulttuurisen työn parissa käsitteli kotoutumista sekä haastateltavien kokemuksia Monikulttuurikeskus Glorian toiminnasta. Tutkimuskohteena olivat pakolaistaustaiset maahanmuuttajat, jotka osallistuvat Glorian toimintaan. Opinnäytetyön tilaajana toimi Monikulttuurikeskus Gloria. He halusivat haastattelujen kautta saada tietoa asiakkaidensa kokemuksista toiminnasta sekä toiveita tulevalta. Tarkas-

telen opinnäytetyössäni myös järjestön osallisuutta kotoutumisessa. Tilaaja määrittä haastateltavien valitsemisen pakolaistaustaisista henkilöistä.

4.1 Käytetyt menetelmät ja tutkimusryhmän valinta

Tutkimuksen tekoon valitsin tutkimusotteeksi laadullisen tutkimuksen ja menetelmäksi haastattelun. Laadullinen tutkimus ote soveltui tutkimukseen parhaiten, koska tutkimusryhmä oli pieni eikä kielierojen vuoksi olisi ollut mahdollista toteuttaa kyselyä. Menetelmän valinnan taustalla vaikutti se, että haastateltaessa on mahdollisuus selittää kysymyksiä niin, että ne ovat varmasti ymmärrettäviä haastateltavan suomen kielen taidosta riippumatta. Tutkimusryhmä valittiin pakolaisstatuksen perusteella. Heidät tavoitettiin Glorian eri toimintojen kautta yhteistyössä työntekijöiden kanssa.

Haastattelin neljää pakolaistausta maahanmuuttajaa, jotka olivat olleet Suomessa eripituisia aikoja. Tämän vuoksi kahden haastateltavan kanssa käytettiin swahilin kielen taitoista henkilöä tulkkina. Koska vastoinkäymisistä johtuen tavoitimme vain neljä haastateltavaa, eivät tutkimustulokset ole laajemmin yleistettävissä. Se, että haastateltavat olivat olleet Suomessa eripituisia aikoja lisää mielestäni tuloksiin vertailtavuutta. Vaikka kyseessä onkin pieni aineisto, on mahdollista huomata vastausten erot esimerkiksi Suomessa olo ajan pituuteen verrattaessa. Koska kyseessä ei ollut ammattitaitoinen tulkki, on olemassa vaara, että kysymykseni ovat väärinymmärretyt. Tästä johtuen vastauksetkaan eivät välttämättä vastaa täysin haastateltavan tarkoittamia asioita. Tämän virheen mahdollisuuden koen kuitenkin minimaaliseksi, sillä olin koko ajan läsnä tilanteessa ja tarvittaessa tulkki pystyi kysymään minulta tarkennusta kysymyksiin.

Haastattelurungon kokosin Glorian työntekijöiden toiveiden mukaan sekä taustatietokysymyksiä, jotta haastatteluja olisi helpompi analysoida. Liitteenä haastattelurunko.

4.2 Haastatteluiden eteneminen

Ennen haastatteluja kerroin omista opinnoistani ja mihin haastatteluja käytetään. Painotin haastatteluiden pysyvän nimettöminä sekä sitä, että vastauksia tullaan käsittelemään ryhmänä eikä yksittäistä henkilöä voi tunnistaa vastauksista. Huomasin, että haastateltavat kaipasivat paljon vakuuttelua siitä, että tiedot eivät todella leviä eteenpäin. Tulkkina toiminut henkilö kertoi, että taustalla selvästi vaikuttavat heidän aiemmat kokemuksensa kotimaastaan. Ei voida luottaa nauhoitteisiin vaan pelätään sen joutuvan ”viranomaisille”.

Toteutin haastattelut Glorian tiloissa, jotka olivat niin haastateltaville kuin minullekin tutut ja turvalliset. Kaksi neljästä haastattelusta jouduin toteuttamaan yleisissä tiloissa rakennuksessa tapahtuvien remonttiäänien vaikeuttaessa äänittämistä toimistohuoneessa. Tämä sopi kuitenkin haastateltaville ja saimme toteutettua haastattelut erinomaisesti pienestä taustahälystä huolimatta.

5 HAASTATTELUIDEN PURKAMINEN

Aineistoa analysoin etsimällä yhdistäviä tekijöitä vastauksista. Oli myös mielenkiintoista nähdä, vaikuttivatko vastaajien taustat heidän kokemuksiinsa Suomesta ja Monikulttuurikeskus Gloriasta.

5.1 Haastateltavien taustat

Haastateltavien keski-ikä oli 29 -vuotta. Puolet vastaajista oli naisia ja puolet miehiä. He olivat olleet Suomessa hyvin eripituisia aikoja, pisimmillään 15 vuotta - lyhyimmillään kolme kuukautta. Keskiarvoksi muodostui 5,9 vuotta. Haastateltavista kolme oli kotoisin Afrikasta ja yksi Lähi-idästä.

Suomeen tulon syytä kysyin viimeiseksi, koska tiesin sen olevan arka aihe usealle pakolaiselle. Tulkin ollessa paikalla pyysin häntä painottamaan, että ei ole pakko vas-

tata kysymykseen. Vain yksi haastateltavista kieltäytyi kokonaan vastaamatta, sillä kyseiset muistot olivat selvästi vielä tuoreena muistissa. Muut mainitsivat lähdön syiksi perheen jäsenen osallistumisen politiikkaan, vaikeudet kotimaassa sekä kotimaassa pitkään jatkuneen sotatilan.

5.2 Glorian toimintaan osallistumisesta

Tietoa Glorian toiminnasta haastateltavat olivat saaneet Sosiaalitoimiston maahanmuuttajapalvelusta, koulusta, ystävältä sekä ryhmätoiminnan kautta. Monipuolisista tietolähteistä käy ilmi Glorian tunnettavuus alan toimijoiden parissa. Niin kutsuttu ”puskaradio” on myös tärkeä viestintäkanava, mikä käy ilmi haastateltavien vastauksista kysyttäessä toiminnan suositeltavuutta. Jokainen haastateltava kertoi voivansa suositella toimintaa.

Haastateltavat olivat Gloriassa opiskelleet eri kieliä, hoitaneet lapsia (monikulttuurinen perhekahvila MoniMessi) sekä järjestäneet oman kulttuurin iltoja. Yksi oli myös osallistunut Gloriassa järjestettyyn itsenäisyyspäivän juhlaan, josta hän kertoi saaneensa ensimmäistä kertaa kunnolla tietoa Suomesta ja suomalaisista juhlista. Toiminnoissa haastateltavat olivat käyneet yhdessä perheen jäsenten kanssa tai yksin. Oman äidinkielen lisäksi haastateltavat olivat käyttäneet suomea ja englantia. Yhteensä eri kieliä neljän haastateltavan kohdalta tuli jo kahdeksan.

5.3 Järjestön vaikutus kotoutumiseen

Kysyttäessä ovatko haastateltavat saaneet tietoa Suomesta, suomalaisesta kulttuurista ja Jyväskylästä Glorian toimintojen kautta, vastaukset vaihtelivat toimintaan osallistumisen mukaan. Glorian toiminnassa jo pidempään mukana olleet kokivat, että Gloriasta on saanut tietoa ja ollut helpompi keskustella esimerkiksi kulttuurieroista. Osa taas oli saanut tietoa enemmänkin Maahanmuuttajapalveluista sekä Palapeli-projektin kautta.

”..Glorian kautta pääsin niinku ihan lähelle suomalaiseen kulttuuriin. Koulussa niinku kyllä, koulun kautta, mutta täällä mä sain niinku enemmän kohdata sitä niinku niin lähellä. Et niinku työntekijöiden kanssa ja sitten kaikin muiden kanssa ja sitten aina kun keskus..kesku..keskusteltiin kulttuurieroista enemmän niin tuli esiin minäläinen on suomalainen kulttuuri.”

Kysyttäessä haluavatko haastateltavat lisää tietoa Suomesta, olivat vastaukset riippuvaisia haastateltavan Suomessa olon ajasta. Yksi pitkään Suomessa asunut halusi vain parantaa kielitaitoaan, kun taas toinen lyhyemmän ajan maassa ollut halusi nimenomaan saada lisätietoa maasta, jossa asuu. Haastateltavat olivat tutustuneet suomalaisiin kielitaitonsa sallimissa puitteissa. Suomalaiset ovat heidän kokemuksiensa mukaan olleet ystävällisiä ja olleet ymmärtäväisiä, kun esimerkiksi yksi haastateltavista on heikolla suomen kielen taidolla yrittänyt kommunikoida.

Suomalaiseen yhteiskuntaan sisäänpääsyssä rajoittavana tekijänä on haastateltavien mukaan ollut kielitaito. Kuitenkin ihmiset ovat olleet ystävällisiä ja ovat olleet kiinnostuneita kuulemaan haastateltavan maasta ja kulttuurista. Suomeen tullessa ensin pienellä paikkakunnalla asuminen helpotti, kun sai rauhassa järjestellä ajatuksiaan ja kokemuksiaan Suomesta.

6 KOKEMUKSIA TOIMINNASTA JA TULEVAISUUDEN TOIVEITA

Gloriaan kerrottiin olevan aina kiva tulla, siellä on kotoista ja siellä voi viettää aikaa, vaikkei olisi mitään erityistä tekemistä. Haastateltavat kokivat, että Gloriassa otetaan hyvin vastaan ja työntekijöiden kanssa voi keskustella kaikesta. Glorian koettiin olevan hyödyllinen itselle niin sosiaalisen kanssakäymisen kuin opintojen edistämisen kautta.

6.1 Kehitettävää Glorian toiminnassa?

Toiminnan kehittämiseksi ehdotettiin erillistä tilaa hiljaiselle työskentelylle, kuten opiskelulle. Glorian toimitila on yksi, avoin tila, jolloin monen eri ryhmän yhtäaikainen toiminta lisää ääntä ja melua. Erilaisten teemojen kautta kulttuurierojen vertailua pidettiin hyvänä tapana oppia niin suomalaisesta kuin muistakin kulttuureista. Suomen kielen opetusta toivottiin lisää. Kysyttäessä haluaisiko haastateltava itse ohjata toimintaa esimerkiksi kertomalla omasta maastaan ja kulttuuristaan vain kaksi haastateltavista oli innostuneita. Glorian toimintaa toivottiin myös markkinoitavan enemmän, jotta kantaväestökin tietäisi paremmin monikulttuurisesta kohtaustilasta.

7 LOPPUTULOKSET

Tutkimuksen pohjalta voidaan havaita, että on tärkeää kuulla myös maahanmuuttajia heidän kokemuksistaan. Näin taataan toiminnan kehittyminen käyttäjäystävälliseksi ja mahdollistetaan maahanmuuttajien osallistaminen.

7.1 Ensimmäinen reaktio tuloksiin

Käydessäni läpi tuloksia havaitsin, että ne olivat hyvin samansuuntaisia eikä negatiivista palautetta juuri annettu. Jyväskylän Maahanmuuttajapalveluiden työntekijä totesi, että taustalla vaikuttaa se, ettei kaikissa kulttuureissa ole hyväksyttävää puhua asioista negatiiviseen sävyyn. Haastateltavien elämäntilanteet heijastuivat selvästi vastauksista, etenkin toimintaan osallistumisen muodoista.

7.2 Onnistumisen kokemukset

Tuloksista käy ilmi selvästi, että Gloria on kansalaisjärjestön ominaisuudessaan osa maahanmuuttajien kotoutumisen toteutumista. Gloria on matalan kynnyksen paikka,

jonne kaikki ovat tervetulleita taustastaan riippumatta. Viesti toiminnasta leviää niin kutsutun ”puskaradion” sekä alueen toimijoiden välityksellä, tätä kautta myös uudet jyvaskyläläiset saavat tiedon Glorian olemassaolosta.

Mielestäni Gloria tukee alueen monikulttuuristen palveluiden tarjontaa tuomalla siihen oman, erityislaatuisen lisäyksensä. Ihmiset tarvitsevat avoimia paikkoja, joihin on mahdollista tulla omana itsenään ja viettää aikaa samanhenkisten ihmisten kanssa kulttuurirajojen ylitse. Tämä on järjestötoiminnan vahvuus, joka auttaa myös kotouttamisessa. Voidaan toimia vapaammin ilman viranomaisrajoitteita. Koska järjestön työntekijät eivät ole viranomaisia on asiakkaiden helpompi tulla kysymään apua ongelmiinsa. Ei ole pelkoa kysymysten vaikutuksesta paperien käsittelyyn, kuten esimerkiksi oleskelulupahakemuksiin.

7.3 Haasteet

Haastavinta opinnäytetyössäni oli haastateltavien tavoittaminen. Työntekijöiltä löytyi lukuisia ehdotuksia sopivista henkilöistä, mutta kuitenkin sopiessani aikoja jouduin kokemaan pettymyksen, kun paikalle ei ilmaannuttukaan. Muutaman muistutuksen ja uudelleen järjestelyn jälkeen totesin, että ilmeisesti he eivät kehtaa kieltäytyä ja siksi jättävät saapumatta paikalle. Koska haastattelut olivat vapaaehtoisia, annoin asian olla ja päätin, että tämä on yksi asia, jota en osannut ennalta odottaa.

Ennakoin haastatteluja tekemällä selkeän listan kysymyksiä, joihin toivoin saavani vastauksia. Aluksi pyrkimys oli keskustella aiheista keskustelumaisesti, mutta jouduin toteamaan sen olevan hieman yliodotettua. Selkeillä kysymyksillä tulin paremmin ymmärretyksi.

Vaikka aineisto jäi pieneksi, oli sen avulla helppoa löytää vastauksia tutkimuskysymyksiini. Kuitenkin aineiston pienuudesta johtuen, eivät vastaukset ole yleistettävissä. Kyseessä oli pikemminkin pintaraapaisu selvitettäessä kansalaisjärjestön roolia kotouttamisessa ja paikka lisätutkimukselle on olemassa.

8 PÄÄTÖSSANAT

Alussa asettamiini tutkimuskysymyksiin löysin vastaukset opinnäytetyöni edetessä. Erityisesti vastaajien kokemukset Gloriasta sekä Glorian toiminnan hyödyllisyys kuvaavat hyvin asettamiani odotuksia. En kuitenkaan ollut osannut ottaa huomioon miten haastavaa on tavoittaa maahanmuuttajia ja sopia tapaamisista.

Opinnäytetyöni on hyödynnettävissä enemmän alueellisesti Jyvässeudulla, vaikkakin kokemukset järjestön vaikutuksesta kotoutumisen kokemuksiin ovat sovellettavissa muihin vastaavaa toimintaa tekeviin toimijoihin.

Opinnäytetyölläni lisäsin tietoutta Glorian osuudesta kotoutumista edistävässä työssä Jyvässeudulla. Työni on näin ollen hyödynnettävissä enemmänkin alueellisesti kuin valtakunnallisesti. Kuitenkin järjestön kotoutumistoimista voitaneen ottaa mallia muillekin alan toimijoille. Esimerkiksi ryhmätoimintojen järjestäminen sekä niistä saadut hyvät kokemukset ovat sovellettavissa.

Kehitettävää tulevia tutkimuksia varten on aikataulutuksessa sekä monikulttuurisessa ympäristössä töitä tehdessä eri kulttuureihin ja kyseisten maiden nykyiseen yhteiskunnalliseen tilanteeseen perehtymisessä.

LÄHTEET

Kirjalliset lähteet

Honkasalo, Veronika & Souto, Anne-Mari 2007. Monikulttuurinen nuoristotyö. Teoksessa Nuoristotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Toimittaneet Hoikkala, Tommi & Sell, Anna. Helsinki: Hakapaino Oy.

Monikulttuurikeskus Gloria 2012a. Toimintakalenteri 2012. Monikulttuurikeskus Glorian esite.

Niessen, Jan & Huddleston, Thomas 2010. Kotouttamiskäsikirja päättäjille ja käytännön toimijoille. Oikeus-, vapaus- ja turvallisuusasioiden pääosasto. Euroopan Unioni 2010

Elektroniset lähteet

Jyväskylän kaupunki 2012a. Viitattu 13.2.2012

<http://jkl.fi/sote/maahanmuuttajat/maahanmuuttajapalvelut>.

Jyväskylän kaupunki 2012b. Viitattu 15.5.2012.

http://jkl.fi/info/tietoja_jyvaskylasta/kymmenen_suurinta_vertailu

Jyväskylän kaupunki 2012c. Viitattu 15.5.2012. http://jkl.fi/info/tietoja_jyvaskylasta

Jyväskylän seurakunta 2012. Viitattu 15.2.2012 <http://www.kirkkojyvaskyla-test.innofactor.com/prime111.aspx#>.

Keski-Suomen Elinkeino, liikenne- ja ympäristökeskus 2010. Viitattu 11.4.2012

<http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/KeskiSuomenELY/Ajankohtaista/>

[Julkaisut/Documents/Keski-Suomen%20maahanmuutto-ohjelma_Verkkojulkaisu.pdf](http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/KeskiSuomenELY/Ajankohtaista/Julkaisut/Documents/Keski-Suomen%20maahanmuutto-ohjelma_Verkkojulkaisu.pdf)

Monikulttuurikeskus Gloria 2012b. Viitattu 15.5.2012 <http://www.monikulttuurikeskus-gloria.fi/portal/index.php/glorian-esittely>

Monikulttuurikeskus Gloria 2012c. Viitattu 15.5.2012 <http://www.monikulttuurikeskus-gloria.fi/portal/index.php/galleria-gloria>

Monikulttuurikeskus Gloria 2012d. Viitattu 15.5.2012 <http://www.monikulttuurikeskus-gloria.fi/portal/index.php/info-gloria>

Mosaiikki 2012. Viitattu 15.2.2012 http://www.mosaiikki.info/mosaikry_fi.php.

Palapeli2 2012. Viitattu 18.4.2012

http://palapeli2.fi/palapeli_2.php?sivu_id=12&lang_id=1

Setlementti 2102. Viitattu 23.2.2012

<http://www.setlementti.fi/toiminta/monikulttuurinen-tyo/>.

Sisäasiainministeriö 2012. Viitattu 21.3.2012

<http://www.intermin.fi/intermin/home.nsf/pages/0BA8FB29A87335EAC225767E00495CCD?opendocument>

Sosiaaliportti 2012. Viitattu 15.5.2012 <http://www.sosiaaliportti.fi/fi->

[FI/ajankohtaista/lajankohtaista/lakiuudistuksista/lakiuudistus/?groupId=c1357024-1f71-4968-9935-5ad9b77140c9&announcementId=d8d4f1b1-83df-40a3-ace9-878726322e0b](http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/ajankohtaista/lajankohtaista/lakiuudistuksista/lakiuudistus/?groupId=c1357024-1f71-4968-9935-5ad9b77140c9&announcementId=d8d4f1b1-83df-40a3-ace9-878726322e0b)

SPR 2012. Viitattu 15.2.2012 http://www.redcross.fi/aktiivit/piirit/sivut/lansi-suomi/monik/fi_FI/kmk/.

Väestöliitto 2012. Viitattu 23.2.2012 <http://www.vaestoliitto.fi/monikulttuurisuus/>

LIITTEET

Liite1. Haastattelurunko.

LIITE 1.

HAASTATTELURUNKO

TAUSTAA

ikä

sukupuoli

mistä kotoisin

miksi tullut Suomeen

kuinka kauan asunut Suomessa

GLORIAN TOIMINTAAN OSALLISTUMINEN

Mistä/keneltä sait tietää Gloriasta?

Mitä olet tehnyt Gloriassa?

Kenen kanssa olet tehnyt?

Mitä kieltä käytät Gloriassa?

Oletko saanut tietoa..

..suomalaisesta yhteiskunnasta

..suomalaisesta kulttuurista

..Jyväskylän palveluista

Oletko tuntenut itsesi tervetulleeksi toimintaan?

TOIVEET TULEVALTA

Millaista toimintaa haluat Gloriaan?

Haluatko lisää tietoa Suomesta?

Oletko tutustunut suomalaisiin?

..haluaisitko tutustua?

Haluaisitko itse ohjata toimintaa Gloriassa?

..kertoa omasta maastasi, kulttuuristasi, musiikista, ruoasta?

Onko Glorian toiminta ollut hyödyllistä sinulle?

Voitko suositella toimintaa muille?